

Hva mener vi med levekår og livskvalitet, og hva vet vi?

Anders Barstad

Levekår og livskvalitet

Vitenskapen om hvordan vi har det. 412 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2014.

Pris NOK 489

ISBN 978-82-02-36071-9

Boken tar for seg begrepsbruk, teoretiske perspektiver og empiriske resultater for områdene «levkår» og «livskvalitet». Barstad er sosiolog, men tilnærmingen og de faglige perspektivene som tas opp, er langt fra rent «sosiologiske». Det er innslag av filosofiske, velferds-teoretiske, psykologiske, måleteoretiske, medisinske og mer statsvitenskapelige betraktninger. Ikke minst refereres en mengde data og resultater fra et omfattende utvalg av (nyere) norsk og internasjonal forskning.

Først drøftes «det gode liv» og «velferd» definert dels som tilfredsstillende av preferanser, som lykke, som behovsdekning og som frihet. Barstad mener at velferd må forstås som et flerdimensjonalt fenomen. De klassiske, politisk relevante begrepene fra levekårsforskningen om ressurser og arenaer, der vekten ligger på måling av «objektive», ytre forhold, blir utdypet, og utvides med nyere perspektiver som økonomisk og sosial kapital, eksklusjon og marginalisering. I kapitlet om subjektiv livskvalitet skilles mellom to hovedtilnærminger, henholdsvis subjektivt velvære (det «hedoniske» perspektivet med vekt på positive følelser og fravær av negative følelser, samt positiv kognitiv vurdering av livet) og det relativt ferske «eudaimoniske» perspektivet på velvære, der flere dimensjoner, som autonomi, interesse, engasjement, selvrealisering, mestring og personlig vekst står sentralt. Et eget kapittel tar for seg velferd, verdier, rettferdsbetraktninger og fordelingsproblematikk, og alternativer til BNP og ulike nasjonale systemer for rapportering av velferd, livskvalitet og miljø drøftes. I et meget interessant kapittel belyses sentrale spørsmål rundt tilsynelatende manglende samsvar mellom gode levekår og høy livskvalitet, betydningen av tilvenning, genetikk, helse, arbeid og religion. En rekke kapitler tar så for seg levekårsutviklingen i økonomi og arbeid, utdanning og kunnskap, samt helse og levealder. Utviklingen i lykke, tilfredshet og psykiske problemer blir belyst ut fra en sosialepidemiologisk tilnærming. Endelig ser Barstad på levekår og livskvalitet for barn og unge.

Dette er en bred og detaljert gjennomgang av teoretiske og metodiske utfordringer i forskning på levekår og livskvalitet gjennom de siste 20–30 år. Empiriske forskningsresultater er gjengitt på en balansert og kritisk måte. Språket er enkelt og presist, uten overflødig bruk av teknisk fagsjargong. Samlet sett fremstår boken som en kraftprestasjon som det står respekt av, og som i høyeste grad fortjener en bred lezerskare innenfor samfunnsvitenskapelige og helsefaglige miljøer.

Torbjørn Moum

Professor emeritus, Avdeling for medisinsk atferdsvitenskap
Universitetet i Oslo

En bok for venteværelset

Mia Tuft, Kristin Bjerke

Lyn i hodet, kul i panna

32 s, ill. Oslo: Psykologi i praksis, 2013.

Pris NOK 295

ISBN 978-82-999393-0-0

For femti år siden var det en oppgave for noen av oss å gjøre allmennheten og kollegene kjent med levekårene til familier med funksjonshemmede barn. I våre dager har dette temaet en selvskreven plass både i dagspressen og i faglitteraturen. Det er utgitt tallrike publikasjoner både for leg og lærd, og barn er også blitt en målgruppe for slik informasjon.

Den lille boken jeg nå har fått i hendene, er en slik barnevennlig opplysningsbok som tar sikte på å fortelle forståelig om barn med autisme og epilepsi. Jeg-personen i denne boken er Peder, en gutt i barneskolealder. Han er broren til Thomas, som er autist og også har epilepsi.

Boken viser gjennom tekst og tegninger hvordan livet med en funksjonshemmet bror byr på utfordringer og gleder. Tegningene har en enkel strek og klare farger som gir gode og forståelige situasjonsbilder.

Etter min mening kunne slike bøker som denne byttes ut med gamle nummer av «motorsport» på venteværelsene. Det kunne bli helseopplysning på sitt beste.

Hitchen Sommerschild

Professor emerita
Oslo